

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Українського інституту
експертизи сортів рослин

« 18 » червня 2024 р. № 214-08

Директор

Сергій МЕЛЬНИК

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 6
ПРИ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ГЕНЕРАТОРІВ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ
в Українському інституті експертизи сортів рослин

Київ-2024

ЗМІСТ

1. Загальні положення
2. Вимоги безпеки перед початком роботи
3. Вимоги безпеки під час виконання роботи
4. Вимоги безпеки після закінчення роботи
5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

1. Загальні положення

1.1. Дана інструкція розроблена на основі технічних даних і вимог безпеки при експлуатації бензинових і (або) дизельних генераторів електроенергії (далі – генератор електроенергії) з урахуванням положень нормативно-правових актів з охорони праці і є нормативним актом, що містить обов'язкові для вивчення та виконання працівниками Українського інституту експертизи сортів рослин (далі- УІЕСР) правил безпеки під час роботи та обслуговування даного обладнання.

1.2. До самостійної роботи з обслуговування генераторів електроенергії допускаються працівники не молодше 18 років, які не мають медичних протипоказань при виконанні робіт з підвищеною небезпекою, мають групу з електробезпеки не нижче II і пройшли інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки.

1.3. Робітник, який обслуговує генератор електроенергії, повинен знати будову та принцип роботи генератора, інструкцію з експлуатації заводу-виробника, дану інструкцію з охорони праці.

1.4. На корпусі генератора електроенергії повинні бути всі передбачені документацією пояснювальні і попереджувальні надписи, позначення і знаки.

1.5. На робочому місці працівника, який обслуговує генератор електроенергії, можуть діяти такі шкідливі і небезпечні фактори:

- отруєння вихлопами, що містять чадний газ;
- отруєння парами пального і інших експлуатаційних рідин;
- опіки при доторканні не захищених частин тіла до розпечених частин паливної та вихлопної систем;
- опіки і компресійні травми внаслідок вибуху пального;
- ураження електричним струмом.

1.6. Забороняється працювати з генератором електроенергії після вживання алкоголю, наркотиків і прийому медикаментів, що уповільнюють швидкість реакції.

1.7. За невиконання вимог даної інструкції персонал, що обслуговує генератор електроенергії, несе відповідальність згідно з правилами внутрішнього трудового розпорядку та чинного законодавства.

2. Вимоги охорони праці перед початком роботи

2.1. Працівник, що обслуговує генератор електроенергії, повинен бути одягненим в сухий, бажано бавовняний одяг, застібнутий на всі гудзики, волосся підібране під головний убір. Для захисту рук необхідно користуватися рукавичками, для електричних перемикань застосовувати рукавички з діелектричного матеріалу.

2.2. Перед початком роботи необхідно вивчити інструкцію заводу-виробника з експлуатації генератора електроенергії, знати його будову та принцип роботи, заходи безпеки.

2.3. Для надання першої домедичної допомоги при нещасному випадку перевірити, чи є доступною аптечка, чи належно вона скомплектована медичними засобами.

2.4. Генератор електроенергії розміщується на відкритому повітрі або в просторому провітрюваному приміщенні з безперервно працюючою вентиляцією, при цьому відстань до стін, іншого обладнання і будь-яких інших займистих матеріалів повинно бути більше 1 м. При встановленні генератора електроенергії біля житлових або офісних будівель відстань до стін має бути не менше 6 м. Для захисту від дощу і снігу необхідно передбачити відповідне накриття.

2.5. При роботі генератора створюється вібрація, тому встановлювати його рекомендується на горизонтальній поверхні і безпечній відстані від обладнання і матеріалів, що знаходяться поруч.

2.6. Підключення генератора електроенергії до електричної мережі споживачів повинен здійснювати фахівець відповідно до норм ПУЕ (Правила улаштування електроустановок), ПБЕЕС (Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів) і технічної документації виробника.

2.7. Для підключення електрообладнання слід використовувати тільки якісні дроти без пошкоджень ізоляції. Будь-яке пошкодження потрібно невідкладно усунути або замінити пошкоджений цілий ланцюг мережі, попередньо вимкнувши генератор електроенергії.

2.8. Перед кожним запуском генератора електроенергії потрібно пересвідчитись в приєднанні його корпусу до заземлення. Якщо не має рекомендацій виробника, для заземлення краще всього використовувати мідний ізольований провід перерізом не менше 2,5 мм², який щільно приєднується одним кінцем до корпусу генератора електроенергії а другим надійно закріплюється на «землю». «Землею» може бути штатний заземлювач або

відрізок арматури чи металеві труби, вбитий в ґрунт на глибину 1,0-1,2 м. Заземлення служить не тільки для захисту від враження струмом, але відводить електростатичні заряди від металевих частин обладнання і покращує якісні показники напруги.

2.9. Запускаючи генератор електроенергії ручним стартером, не намотуйте шнур на руку, всі дії виконуйте спокійно і розважливо.

2.10. Перед кожним включенням генератора електроенергії необхідно проводити ретельний візуальний огляд обладнання, періодично, згідно рекомендацій виробника, перевіряти рівень масла, пального, стан повітряного і паливного фільтрів, стан свічки запалювання тощо.

2.11. Якщо при дотику до металевих частин обладнання відчувається напруга або пошкоджений заземлюючий провід, слід вимкнути генератор електроенергії і усунути несправність.

3. Вимоги охорони праці під час роботи

3.1. Під час роботи генератора електроенергії утворюється небезпечна для життя людини напруга електроструму, тому забороняється обслуговування генератора мокрими або вологими руками. З тієї ж причини забороняється експлуатація генератора електроенергії без захисту від дощу або снігу.

3.2. Забороняється:

- підключати споживачів без повного прогріву двигуна;
- використовувати допоміжні предмети для полегшення пуску двигуна ручним стартером;
- приєднувати обладнання, потужність активного навантаження якого перевищує номінальну потужність генератора електроенергії;
- приєднувати обладнання, потужність реактивного навантаження якого перевищує половину номінальної потужності генератора електроенергії;
- експлуатувати генератор електроенергії без повітряного фільтра (чи з відкритою його кришкою) або без глушника;
- відкривати кришку баку для пального при працюючому двигуні;
- торкатися до гарячих деталей системи відводу відпрацьованих газів і глушителя, які розжарюються до дуже високої температури і навіть після відключення залишаються небезпечно гарячими досить тривалий час (вони зазвичай відзначаються попереджувальними написами або етикетками);
- накривати працюючий або розігрітий генератор електроенергії будь-якими предметами чи матеріалами, що можуть перешкоджати відводу тепла;

- зберігати запаси пального і інших пожежонебезпечних речовин на відстані ближче 1м від працюючого генератора електроенергії;
- заправляти або обслуговувати (ремонтувати) генератор електроенергії при працюючому або не повністю охололому двигуні;
- курити і користуватися відкритим вогнем під час заправки двигуна паливом;
- експлуатувати генератор електроенергії, якщо вимикач не переходить в положення «Включено» і «Виключено» належним чином;
- залишати працюючий генератор електроенергії без нагляду в зоні досяжності дітей, тварин, сторонніх осіб.

3.3. Не допускайте довготривалого контакту палива і інших експлуатаційних рідин генератора електроенергії зі шкірою. При попаданні рідин на шкіру – промийте це місце водою з милом, при попаданні пального чи мастила на одягу – ретельно виперіть її.

3.4. При тривалому перебуванні біля працюючого генератора електроенергії потрібно користуватися захисними навушниками.

4. Вимоги охорони праці після закінчення робіт

4.1. Вимкніть генератор електроенергії, дайте йому охолонути до безпечної температури, від'єднайте від мережі.

4.2. Огляньте місця можливого підтікання палива і інших експлуатаційних рідин, за необхідності – протріть ці деталі.

4.3. Огляньте доступні ланцюги приєднуваної мережі, оцініть цілісність ізоляції.

4.4. Перемістіть у визначене для зберігання місце генератор електроенергії і приєднувальні кабелі.

4.5. Приведіть в порядок робоче місце, приберіть інструменти і пристосування.

4.6. Зніміть спецодяг та інші засоби індивідуального захисту, помістіть їх у визначене місце.

4.7. Вимийте руки і обличчя водою з милом.

5. Вимоги охорони праці в аварійних ситуаціях

5.1. При виникненні пожежі необхідно вимкнути обладнання і приступити до гасіння загоряння первинними засобами пожежогасіння, одночасно

повідомивши через інших працівників безпосереднього керівника і, в залежності від складності ситуації, викликати пожежну охорону за телефоном 101.

5.2. При ураженні електричним струмом необхідно звільнити потерпілого від напруги, зупинивши генератор електроенергії і відключивши обладнання. Якщо виникне необхідність звільняти потерпілого від дії струму без зняття напруги, потрібно використовувати для цього діелектричні рукавички, підручні сухі дерев'яні або інші струмонепровідні предмети. Відтягувати потерпілого допускається тільки однією рукою, не торкаючись незахищеними руками його оголеного тіла і частин обладнання, що може знаходитись під напругою.

5.3. Якщо в результаті отруєння чадним газом або парами пального у постраждалого відсутності дихання і пульс – потрібно невідкладно приступити до реанімації:

- звільнити грудну клітку від тісного одягу і розстебнути поясний ремінь;
- покласти потерпілого на спину, закинувши йому голову назад і покласти під шию валик;
- відновити прохідність дихальних шляхів, звільнивши рот від слизу і сторонніх тіл;
- почати непрямий масаж серця і штучне дихання;
- прикласти холод до голови.

5.3.1. Реанімацію продовжувати до повного відновлення серцевої діяльності або до прибуття медпрацівників.

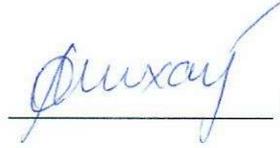
5.3.2. Якщо потерпілий втратив свідомість, але пульс є, потрібно перевернути його на бік або на живіт, прикласти холод до голови і, підтримуючи його в такому положенні, очікувати прибуття лікарів. Залишати потерпілого лежати на спині забороняється.

5.4. При пораненні необхідно звільнити постраждале місце від одягу і зупинити кровотечу, наклавши марлеву пов'язку і щільно її прибинтувати. Якщо пошкоджені кровоносні судини – необхідно вище рани накласти джгут, попередньо підклавши під нього тканинну підкладку. Після накладення джгута на руку переконається у відсутності пульсу на променевій артерії. Джгут може перебувати на кінцівці не більше півгодини, після чого його необхідно на 20-30 секунд зняти, щоб дати можливість відновитися кровообігу.

5.5. При опіках без порушень цілісності опікових міхурів необхідно постраждалу ділянку охолодити водою або прикласти на 20-30 хвилин компрес з льодом. Забороняється змащувати місце опіку жирами, оліями, мазями, спиртом тощо, самостійно видаляти чужорідні тіла, проколювали міхури.

5.5.1. При опіках шкіри з порушенням цілісності опікових міхурів потрібно постраждалу частину тіла накрити сухою серветкою або чистою тканиною, поверх накласти холодний компрес і направити постраждалого до лікарні. Забороняється промивати рану водою, бинтувати постраждалу поверхню.

Провідний фахівець
відділу охорони праці

Олена МИХАЙЛОВА

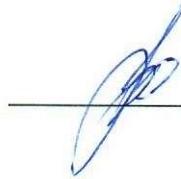
УЗГОДЖЕНО

Завідувач відділу охорони праці

Олександр СТУПНИК

Заст. завідувача відділу
правового забезпечення та
міжнародного співробітництва

Євген БОБОНИЧ